

بررسی تأثیر وارونگی دمایی بر آلودگی هوای شهر تهران

تاریخ دریافت: ۹۸/۱۰/۱۱

تاریخ پذیرش: ۹۸/۱۲/۱۱

کد مقاله: ۴۴۷۵۵

میترا چراغی^۱

چکیده

هوای سالم و پاک ضروری‌ترین نیاز هر انسانی برای زیستن است. از این‌روست که کیفیت هوایی که تنفس می‌کنیم از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌گردد. در شرایط حاضر، مهم‌ترین معضل زیست‌محیطی شهر تهران، آلودگی هوای این شهر بوده که آثار زیان‌بار آن بر سلامت، محیط‌زیست و اقتصاد، بر کسی پوشیده نیست و حل آن به یکی از مطالبات مهم اجتماعی تبدیل شده و ابعاد بین‌المللی نیز یافته است. پدیده آلودگی هوای تهران سال‌هاست که تهران را درگیر کرده و در چندین سال گذشته با ورود به فصل سرد و زمستان پایتخت‌نشینان را با معضل جدی روبه‌رو می‌کند و با وجود تمام اقدامات انجام شده برای ورود این مهمان ناخوانده، باز هم شاهد روزهایی هستیم که مدارس تعطیل می‌شود و طرح زوج و فرد کردن ماشین‌ها نیز همچنان ادامه می‌یابد؛ اما آلودگی قرص و محکم پابرجاست. بخشی از این آلودگی مانند سایر کشورهای جهان ناشی از ازدیاد جمعیت، استفاده از سوخت‌های فسیلی، ترافیک سنگین، زیاد بودن وسایل نقلیه فرسوده، گسترش نامناسب صنایع و بی‌توجهی به مکان‌یابی صنایع می‌باشد و بخش دیگر آلودگی مربوط به وضعیت توپوگرافی و جغرافیایی شهر تهران می‌باشد که در دامنه جنوبی ارتفاعات البرز واقع شده و از شمال و مشرق به‌وسیله کوه‌های بلند محصور مانده است. همچنین تأثیر اقلیمی مانند بادهای آرام و پایداری هوا به همراه کمبود نزولات جوی و وارونگی هوا در تشدید آلودگی هوای تهران بسیار مؤثر می‌باشند. در واقع پایداری جوی ناشی از وارونگی دما یکی از مهم‌ترین علل افزایش پتانسیل آلودگی هوا بخصوص در کلان‌شهرها است. از آنجایی که شدت و مدت زمان وارونگی بر روی شاخص کیفیت هوا (Air Quality Index) در نزدیکی سطح زمین تأثیرگذار است و هر چه میزان وارونگی شدیدتر باشد، سطح AQI بالاتر می‌رود، لذا شناخت درست و صحیح از این پدیده به‌عنوان یکی از عوامل اصلی مؤثر بر کیفیت هواست، لزوم انجام این گزارش را بیش‌ازپیش آشکار می‌نماید.

واژگان کلیدی: و وارونگی دمایی، آلودگی، کیفیت هوا، تهران.

۱- استادیار گروه مهندسی طبیعت، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان، ملاتانی
(cheraghi.mitra@gmail.com)